

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΚΑΚΟΥΡΗ ΖΕΤΑ, ΓΚΙΟΚΑ ΕΛΙΝΑ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΚΟΣΚΙΝΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ, ΛΑΓΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΜΑΡΓΙΩΛΟΥ ΓΙΩΤΑ, ΠΑΥΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ, ΣΚΟΥΡΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΧΑΤΖΑΚΗ ΔΟΞΑ

A1.

Ο δοκιμιογράφος παραθέτει τις αξίες που δομούν τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Υποστηρίζει ότι η δημοκρατία απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, που προϋποθέτει την πίστη σε υψηλές αξίες, οι οποίες την ορίζουν, παρότι αμφισβητήθηκαν. Αρχικά, εδραιώνεται στην ανοχή στην άποψη του άλλου, κάτι που προσκρούει ωστόσο σε φαινόμενα φανατισμού και εκδηλώσεις βίας στο σώμα της κοινωνίας. Επίσης, στη δημοκρατία οι επιθυμητές εξελίξεις και οι αλλαγές συντελούνται ομαλά με βάση όχι πράξεις βίας, αλλά το θεσμικό της πλαίσιο. Συνεπώς, κατά την άποψή του, οι όποιες επαναστάσεις εκπληρώνονται σε πνεύμα ελευθερίας και ειρήνης. Τονίζει ότι η δημοκρατία ασκεί τους πολίτες μακροπρόθεσμα, παρά τις αιματηρές συγκρούσεις του παρελθόντος, στην υιοθέτηση δημοκρατικής στάσης ζωής. Αυτό όμως απαιτεί κοινωνική αλληλεγγύη, ειδικά σήμερα όπου η πορεία των ανθρώπων είναι κοινή.

- B1.**
- α. Σωστό
 - β. Λάθος
 - γ. Σωστό
 - δ. Σωστό
 - ε. Λάθος

B2. α.

– Στην τρίτη παράγραφο «Έπειτα έρχεται το ιδανικό... να πάρει τη θέση μας.» έχουμε την αναφορά στον Καρλ Πόπερ «Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ... αιματοχυσίες».

– Στην πέμπτη παράγραφο «Τέλος, το ιδανικό της αδελφότητας... δίχως να γίνει ήθος και συμπεριφορά.» γίνεται αναφορά στη φιλοσοφία του Χέγκελ και ειδική αναφορά στο έργο του «Φιλοσοφία της Ιστορίας» όπου χαρακτηρίζει την ιστορία ως "απέραντο σφαγείο".

β.

– Στην πρώτη περίπτωση η αναφορά στη διδαχή του Καρλ Πόπερ γίνεται προκειμένου ο συγγραφέας να τεκμηριώσει επαρκώς και να στηρίξει τη βασική θέση του ότι μια από τις αρχές της δημοκρατίας είναι η επίλυση των διαφορών μεταξύ των αντιπολιτευόμενων χωρίς τη χρήση βίας.

– Στη δεύτερη περίπτωση η αναφορά στο έργο του Χέγκελ και ιδιαίτερα στη διαπίστωσή του ότι η ιστορία είναι «ένα απέραντο σφαγείο» ισχυροποιεί το επιχείρημα του συγγραφέα

ότι το ιδανικό της αδελφότητας εδραιώνει τη δημοκρατία. Παράλληλα επιθυμεί να προβληματίσει και να αφυπνίσει τον αναγνώστη, ο οποίος οφείλει να συνειδητοποιεί πως η δημοκρατία καταλύεται με τη βία και εδραιώνεται με την υιοθέτηση πολιτικού ήθους.

B3. α.

1. «...δεν ξεχνώ τη νουθεσία / παραίνεση / κήρυγμα του Καρλ Πόπερ...».
2. «...γίνονται αντικείμενα εμπαιγμού / κοροϊδίας / αποδοκμασίας...».
3. «...εισήγαγαν στην ιστορία τρόπους συγκατοίκησης / συνύρπαξης / συμπόρευσης...».
4. «...αυτός που μας αντιμάχεται / αντιστρατεύεται / εναντιώνεται...».

B3. β.

1. [Συνυποδηλωτική / Μεταφορική / Ποιητική λειτουργία της γλώσσας].
«...ο Χέγκελ χαρακτήρισε την ιστορία ως ένα χώρο εκδήλωσης βίαιων / αιματηρών συγκρούσεων / αντιπαραθέσεων ή διαδρομή ατελείωτου αιματοκυλίσματος.
2. [Συνυποδηλωτική / Μεταφορική / Ποιητική λειτουργία της γλώσσας].
«...η μικρή φλόγα της λογικής που αποτελεί οδοδείκτη στην ζωή μας ή κατευθύνει / καθοδηγεί τον άνθρωπο στην πρόοδό του...».

B4. α.

1. Η σύνθετη δομή των προτάσεων που επιτυγχάνεται με τη χρήση του υποτακτικού λόγου εντοπίζεται ενδεικτικά στα ακόλουθα χωρία: στην 1^η παράγραφο στα αποσπάσματα: «Αφού η δημοκρατία... ..ενεργούς πολίτες» και στην 3^η παράγραφο στο απόσπασμα: «Οι τυπικοί κανόνες... ..χρήση βίας».
2. Κάποια προφορικότητα στο ύφος που αναδεικνύει τη διάθεση του δοκιμογράφου να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη δηλώνεται αρχικά με τη χρήση β' πληθυντικού προσώπου στην τελευταία ερώτηση που υποβάλλεται στην 1^η παράγραφο του δοκιμίου «Θέλετε να... ..απαριθμήσουμε;» Επιπρόσθετα στην τελευταία περίοδο της 2^{ης} παραγράφου, η χρήση απλού και καθημερινού λεξιλογίου στο απόσπασμα «Δεν χρειάζονται... ..στα μάτια μας» σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του α' πληθυντικού προσώπου («έχουμε», «μας») καθιστούν τον δέκτη συμμετοχο στον προβληματισμό του δοκιμογράφου.

β.

Το σημείο στίξης της παρένθεσης που βρίσκεται στην 5^η παράγραφο λειτουργεί ως διευκρινιστική απόδοση του όρου «αδελφότητα» στα Γαλλικά, που παραπέμπει στο σύνθημα της Γαλλικής Επανάστασης «liberté, fraternité, égalité».

γ.

Το είδος της σύνταξης είναι ενεργητική εφόσον ο δοκιμογράφος χρησιμοποιεί ρήμα ενεργητικής φωνής «επιτρέπει».

Μετατροπή ενεργητικής σε παθητική: «Μόνο από τη δημοκρατία επιτρέπονται η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων».

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο σε σχολική εφημερίδα.

Τίτλος: ≈ 5 λέξεις με ή χωρίς σχόλιο.

Z1: Ενέργειες του πολίτη που κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητα του.

Z2: δράσεις από το σχολείο για τη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος

Πρόσωπα: γ' πρόσωπο και λελογισμένη χρήση του α' πληθυντικού

Ύφος: σοβαρό, τυπικό.

Επειδή είναι άρθρο χρειάζεται αφόρμηση από επίκαιρο γεγονός.

Μαθητής: δυνάμει ενεργός πολίτης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αφόρμηση: Οι πρόσφατες δημοτικές και ευρωπαϊκές εκλογές και η συμμετοχή των μαθητών της Γ' λυκείου ως ψηφοφόρων σε αυτές, αναδεικνύει την αναγκαιότητα ύπαρξης του ενεργού πολίτη. Όχι όμως μόνο κατά την εκλογική διαδικασία αλλά και σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης. Σ' αυτήν την προσπάθεια το σχολείο θα μπορούσε να αποτελέσει αρωγό διαμόρφωσης τέτοιων πολιτών, με δημοκρατικό ήθος.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Z1: Ενέργειες πολιτών που κάνουν πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητα τους:

1. πολυπρισματική ενημέρωση → διασταύρωση πληροφοριών μέσω των ΜΜΕ ή του διαδικτύου → όξυνση κριτικής σκέψης → διύλιση των πληροφοριών → θωράκιση του ατόμου απέναντι στους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς που ετεροκατευθύνουν το λαό.
2. υιοθέτηση του διαλόγου του πνεύματος ανεκτικότητας, της αλληλεπίδρασης των απόψεων για την επίλυση προβλημάτων → αποφυγή ιδεοληψιών, φανατισμού, άγονων συγκρούσεων.
3. ενεργός πολιτικοποίηση (πολιτότητα) → απόκτηση πολιτικής συνείδησης και ευθύνης, → συνειδητή προσέλευση στην εκλογική διαδικασία και μείωση των ποσοστών αποχής, → γόνιμη συμμετοχή σε πολιτικές οργανώσεις.
4. συμμετοχή σε κοινωνικά, ιδεολογικά, εθνικά κινήματα → διαδηλώσεις και πορείες με ειρηνικό χαρακτήρα για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων ευπαθών και όχι μόνο ομάδων.
5. κοινωνική συνεισφορά: στον επαγγελματικό χώρο → δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικότητας → αξιοκρατία → προωθητικές εμπνεύσεις σε πνεύμα συναίνεσης και ομαδικότητας.

6. οι νέοι να συμμετέχουν στο φοιτητικό κίνημα με θέρμη και αγωνιστικότητα → υιοθέτηση συλλογικού πνεύματος → πρόταξη του «εμείς» σε αντιδιαστολή με το «εγώ» → εξοικείωση με τις δημοκρατικές διαδικασίες.
7. συμμετοχή σε οικολογικές οργανώσεις και υιοθέτηση οικολογικής συνείδησης → σεβασμός στην «τρίτη γενιά» ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
8. συμμετοχή των πολιτών ακόμα και στις συνελεύσεις των πολυκατοικιών τους → μόνο έτσι μπορούν να έχουν δικαίωμα για να εγκρίνουν ή να απορρίπτουν αποφάσεις.
(Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάποιες απ' αυτές τις ιδέες)

Z2: Δράσεις σχολείου:

1. Ενίσχυση θεσμού μαθητικών κοινοτήτων και της Βουλής των Εφήβων → λειτουργεί ως πεδίο έκφρασης των δημοκρατικών αντιλήψεων των νέων.
2. Ο δάσκαλος αφενός να αναθέτει ομαδικές εργασίες και αφετέρου να προωθεί το διάλογο σε ομαδοσυνεργατικό σύστημα διδασκαλίας → στόχος η έκφραση - αποτύπωση των απόψεων των νέων / μαθητών.
3. Στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων (εφόσον μέσω της τέχνης και του πολιτισμού σφυρηλατούνται πολιτικά ιδανικά και αξίες) → ανοιχτός διάλογος ανάμεσα σε μαθητές για κοινωνικά / πολιτικά θέματα.
4. Διενέργεια ρητορικών αγώνων με τη συμμετοχή μαθητών.
5. Προσκλήσεις πνευματικών ταγών, ημερίδες και ομιλίες, ανάδειξη των δημοκρατικών αρχών και αξιών.
6. Προώθηση προγραμμάτων ανταλλαγής μαθητών είτε σε εγχώριο, είτε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο → καλλιέργεια πνεύματος ανεκτικότητας → άρση προκαταλήψεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εύλογα μπορεί να κατανοήσει κανείς πως αίτημα των καιρών είναι η ενίσχυση του δημοκρατικού ήθους, που δυστυχώς βάλλεται από παντού. Αντιστάθμισμα μπορεί να αποτελέσει το σχολείο ως τόπος άνθησης της παιδείας και της πολιτικής δράσης.

Όνοματεπώνυμο
του αρθρογράφου